

مافیایی‌ها در پی بازسازی تصویر خود از پدرخوانده

سه‌گانه پدرخوانده اثر ماندگار فرانسیس فورد کاپولا از دید بسیاری از علاقه‌مندان سینما و نیز منتقدان بهتر ین فیلم تاریخ سینماست یا دست‌کم در لیست بهترین آثار سینما قرار دارد. فیلمی که برگرفته از رمان پدرخوانده اثر مار یو یوزو ساخته شده و به ماهیت گروه‌های مافیایی و نقش آنها در ایالات متحده می‌پردازد.

■ ■ ■

اما اهمیت فیلم پدرخوانده و اینکه چرا این فیلم پس از گذشت بیش از نیم قرن از ساخت واکران آن همچنان در لیست بهترین آثار تاریخ سینما قرار دارد، موضوعی قابل تأمل و بررسی است. پدرخوانده رگه‌های سیاسی زیادی دارد و به شکلی محسوس و تا اندازهای غیرمستقیم به ساخت قدرت و لایه‌های سیاست در ساختار ایالات متحده آمریکا می‌پردازد. فیلم به شکلی صریح نفوذ گروه‌های مافیایی در میان سیاستمداران آمریکایی را نشان می‌دهد و روندی را ترسیم می‌کند که در آن قدرت در این کشور را تولید و بازتولید کرده است. اینکه چگونه اصالت پول و سرمایه در ساخت قدرت حرف اول را می‌زند و قتل و کشتار و نژادپرستی و موادمخدر و نیز قمارخانه‌ها چه اندازه در این ساختار تأثیرگذار هستند.
جالب است که در بسیاری از فیلم‌های بزرگ تاریخ سینما از سوی فیلمسازان شهیر نوعی ادای دین سینمایی به هوسالیسم وجود دارد. در پدرخوانده ۲ مایکل کورلونه به کوبا می‌رود و شاهد حضور حکومتی دست‌نشانده از سوی آمریکاست که با سرنیزه بر مردم حکومت می‌کند و نقش سرکوبگر دولت آمریکا در وجود فساد و نابسامانی اقتصادی در این کشور به وضوح در این فیلم مشهود است. در واقع کاپولا در اقتباس از رمان پدرخوانده برای ساخت فیلمی به همین نام بیش از همه پارتاپ پشت پرده سیاست را در امریکاهدف قرار داده است و عواملی چون کارگرانی حساب شده در کنار حضور چند غول بازیگری تاریخ سینما چون مارلون براندو، ابرت دنیرو و آل پاچینو سبب شده تا سه‌گانه او در تاریخ سینما جاودانه شود.

■ **یک تدوین جدید از پدرخوانده**

حالا خبر می‌رسد که کاپولا قصد دارد نسخه‌ای تازه از پدرخوانده ۳ را پس از تدوین عرضه کند. تدوین جدید پدرخوانده ۳ به مناسبت ۳۰ سالگی ساخت این فیلم سینمایی است که پایانی متفاوت خواهد داشت و ۱۲ دقیقه هم کوتاه‌تر می‌شود.

فرانسیس فورد کاپولا قسمت اول این فیلم را سال ۱۹۷۲ کارگردانی کرد که داستان خوانده مافیایی کورلی ونسه را در نیویورک روایت می‌کند. این فیلم مورد ۱۱ جایزه اسکار بود. هیمت دوم این فیلم در سال ۱۹۷۴ به سینما آمد. قسمت سوم در سال ۱۹۹۰ ساخته شد و در هفت بخش نامزد اسکار شد.

■ **پایان بندی با یک سوررئالیسم درخشان**
بسیاری از منتقدان، قسمت پایانی این سه‌گانه را به درخشانی دو قسمت اول نمی‌دانند، اما حالا هستند کسانی که معتقدند با این تدوین و پایان بندی جدید، باید ارزش سینمایی این اثر را دوباره بررسی کرد. واکنش‌های این تدوین جدید تا حدودی مثبت بوده است. برای مثال پیتر بردشو منتقد مشهور گاردین به نسخه بازتدوین شده «پدرخوانده ۳» از پنج ستاره امتیاز سه را داده است.

این منتقد تقدی یر نسخه بازتدوین شده «پدرخوانده ۳» با عنوان جدید «پدرخوانده، مؤخره، مرگ مایکل کورلونه» و چند به بخشی از این بررسی مجدد به آخرین قسمت حساسه «پدرخوانده» چنین آورده است: این نسخه ۱۵۸ دقیقه است (قسمت اول و دوم «پدرخوانده» به ترتیب ۱۷۵ و ۲۰۰ دقیقه هستند.) آن دو قسمت

آنچنان کوتاه نبودند که نیاز به یک مؤخره و بخش پایانی داشته باشند و از نظر ساختار هم به هیچ وجه این فیلم جدید عملکرد یک مؤخره را ندارد.

بردشو در ادامه می‌نویسد: فیلم چند تغییر کوچک دارد که یکی از مهم‌ترین تغییرها در آخر فیلم است، این تغییر ممکن است موجب گیجی و

پدرخوانده ۳: بازسازی نسخه جدید از فیلم

تدوین نسخه‌ای جدید از فیلم پدرخوانده ۳، بار دیگر نام این اثر ماندگار تاریخ سینمای جهان را بر سر زبان‌ها انداخته است

سردرگمی آنهایی شود که از عنوان جدید فیلم یعنی «پدرخوانده، مؤخره: مرگ مایکل کورلونه» متعجب شده بودند.

■ **ارزش دیدن دوباره را دارد**

تغییر به وجود آمده در این نسخه می‌تواند به این معنی باشد که مرگ واقعی مایکل مرگ عاطفی یا روحی او بوده که روی پله‌های خانه ابرا پالمو یا حتی زودتر از آن رخ داده است. (در نسخه سال ۱۹۹۰ مرگ مایکل در پایان فیلم به تصویر کشیده می‌شود.)

منتقد گاردین معتقد است این نوع پایان بندی یک نوع درخشش سوررئال و غیرواقعی به پایان مایکل کورلونه داده است. بردشو البته اعتقاد دارد برخلاف انتقادهای گذشته بازی سوفیا کوبولا دختر فرانسیس فورد کوبولا چندنا بد نیست.

این منتقد در پایان می‌نویسد به نظرش فیلم ارزش دیدن دوباره را دارد. فیلمی که به نظر او در سال ۱۹۹۰ در مقایسه با «فقای خوب» مالر اول بود و جنب و جوش آن فیلم ساخته‌اشکورسسیزی را نداشت. بردشو در پایان به این نسخه از پنج ستاره سه ستاره اعطا کرده است.

■ **آل پاچینو: من عاشق مردم!**

آل پاچینو در گفت‌وگو با نیویورک تایمز درباره اکران نسخه جدید «پدرخوانده ۳» گفته دلیل بازی‌اش در این فیلم فیلمنامه‌ای بود که واقعا از آن لذت برده است. اینکه در آن توانایی‌های مایکل توسط شیادگی و مکر افرادی در داخل واتیکان به امتحان گذاشته می‌شود. آل پاچینو در این باره گفته است: «هو چیزی را در واتیکان پیدا کرده بود که از جهان خلافکارانه خودش هم کمی فاسدتر بود!»

در پایان نسخه اصلی «پدرخوانده ۳» شاهد مرگ مایکل کورلونه هستیم، صحنه‌ای که انتقادات بسیاری را به دنبال داشت و بسیاری آن را اغراق شده و حتی کمی کمیک خواندند. آل پاچینو درباره این صحنه می‌گوید: «تجانمش واقعا حال داد! من ساعت‌ها، روزها و هفته‌ها به این فکر کردم که چطور بمرم؟ این سرنوشت محتم همه ماست. من عاشق مردم. کدوم بازیگری نیست؟»

پاچینو در ادامه با بیان اینکه تنها حسرتش این است که نمی‌تواند این صحنه را دوباره الان که به اندازه کافی پیر شده و سنش مناسب است، بازی کند، ادامه می‌دهد: «هن الان آماده انجام آن صحنه هستم! الان خیلی بهتر می‌فهمش! و تازه به گرمیم هم نیاز ندارم!»

پدرخوانده ۳: بازسازی نسخه جدید از فیلم

تدوین نسخه‌ای جدید از فیلم پدرخوانده ۳، بار دیگر نام این اثر ماندگار تاریخ سینمای جهان را بر سر زبان‌ها انداخته است

■ **«پدرخوانده ۴» ساخته می‌شود؟**

در گفت‌وگو مفصلی که روزنامه نیویورک تایمز با عوامل فیلم «پدرخوانده ۳» به مناسبت اکران نسخه

تدوین جدید این فیلم انجام داده، صحبت‌هایی هم درباره قسمت چهارم این فیلم شده است. در جایی از این گفت‌وگو این سؤال مطرح می‌شود که آیا ادامه‌ای برای فیلم پدرخوانده وجود دارد؟ و آیا مایکل بخشی از این آینده خواهد بود؟ پاچینو با شیطنت به این سؤال جواب می‌دهد: «نه نظر می‌آید که باید اینطور باشد، نه؟ اینکه کسی برای گرفت

سراست می‌خواهند، عادت کرده است، ادامه اندی گارسیا، بازیگر نقش ونیست که در انتهای فیلم سوم جانشین ماکیل کورلونه شد، با اعلام اینکه به نامید کردن طرفداران پدرخوانده که از او پاسخ سراسرت می‌خواهند، عادت کرده است، ادامه می‌دهد: «حتی یک هفته هم نمی‌شود که بگذرد کسی از من نپرسد که می‌مرد، پدرخوانده ۴ چی شد؟ من همیشه می‌گویم، وقتی به من خبر دادند، به شما هم خبر می‌دهم!»

چیزی که بعداست این است که این عوامل بدون حضور کاپولا تن به ساخت قسمت چهارم بدهند و کاپولا تأکید دارد که قصدی برای ساخت این فیلم ندارد. کاپولا گفته سال‌ها پیش صحبت‌هایی درباره یک فیلم چهارم بوده است که داستان ونیست را در زمان حال و داستان ویتو و سانی را در دهه ۱۹۲۰ دنبال می‌کند (ونیست فرزند حرام‌زاده سانی برادر مکر افرادی در داخل واتیکان به امتحان گذاشته می‌شود. آل پاچینو در این باره گفته است: «هو چیزی را در واتیکان پیدا کرده بود که از جهان خلافکارانه خودش هم کمی فاسدتر بود!»

پدرخوانده رگه‌های سیاسی زیادی دارد و به شکلی محسوس و تا اندازهای غیرمستقیم به ساخت قدرت و لایه‌های سیاست در ساختار ایالات متحده آمریکا می‌پردازد. فیلم به شکلی صریح نفوذ گروه‌های مافیایی در میان سیاستمداران آمریکایی را نشان می‌دهد و روندی را ترسیم می‌کند که در آن قدرت در این کشور را تولید و باز تولید کرده است

فرهنگی

بار دیگر پدرخوانده و زیر پوست قدرت در آمریکا

تدوین نسخه‌ای جدید از فیلم پدرخوانده ۳، بار دیگر نام این اثر ماندگار تاریخ سینمای جهان را بر سر زبان‌ها انداخته است

به‌گونه‌ای عادی، بلکه درحالی که در تخت خوابش خوابیده و از خواب می‌پرد یا آن مواجه می‌شود. پله، آن واقعا سر بریده یک اسب واقعی بود. البته آنها برای درست کردن این صحنه ترسنساک آسی را نکشند، بلکه آن را از یک شرکت تولید غذای سگ، خریداری کردند.

یکی از مهم‌ترین دلایل بودن فیلم پدرخوانده فیلمنامه آن است و جالب است بدانید یک فیلمنامه اولیه، داستان اصلی ماریو را به دوره معاصر (یعنی دهه ۷۰ که فیلم در آن ساخته می‌شد) به‌روزرسانی کرده بود، اما کوبولا آن را نپذیرفت و داستان را در دورانی که در کتاب روایت می‌شد، ساخت – که سپس کامل بودن آن آشکار بود.

■ **سختی کار با مارلون براندو**

درباره سختی کار با غول بازیگری تاریخ سینما زیاد سخن گفته است. بازیگری که در همکاری با چارلی چاپلین در آخرین فیلمش نیز بدجور روی مخ او رفته و کار را برایش سخت کرده بود. نکته اصلی درباره براندو این است که مارلون براندو به خود زحمت حفظ کردن دیالوگ‌ها را نمی‌داد. براندو با آنکه در نقش عنوانی خود عالی بود، اما لزوماً زحمت زیادی نمی‌کشید. کلمات ویتو کورلونه روی کارت‌های راهنما که در تمام صحنه جاسازی شده بودند، نوشته شده بود. براندو این کار را سال‌ها انجام داده بود و ادعا می‌کرد این کار او را بیشتر از خود جدا کرده و به نقشش نزدیک می‌کند، اما این همه حاشیه‌های براندو در این فیلم نبود و این را دیگر همه می‌دانند که او از دریافت اسکار بازیگری برای این فیلم طفره رفت و به جای خودش یک زن سرخیوست را به مراسم اسکار فرستاد و آن زن هم بیانیه‌ای درباره ظلم به این نژاد در امریکا قرائت کرد. باور کنید یا نکنید کلمه‌هایی مانند «مافیا»، «سازمان خلافکاری»، «یا کوزا نوسترا» (معادل «چیز مشترک ما» در سبسیلی) را در طول فیلم نمی‌شنوید، واقعیتی وجود دارد که با شنیدن آن بعضی افراد سرشان را در نابوری تکان می‌دهند- اما کلماتی چون «مافیا»، «سازمان خلافکاری»، یا «کوزا نوسترا» برای دلجویی از اعضای باشگاه حقوق مدنی شهروندان ایتالیایی- امریکایی، از فیلمنامه حذف شده بود تا تصویر بندی از کلیشه ایتالیایی را آن قدر خراب کند، که مرگ نکند

■ **نکاتی درباره پدرخوانده که نمی‌دانستید**

اما جانشین پیش درساره تولید فیلم پدرخوانده اطلاعاتی منتشر شد که تاریگی داشت و دانستن آن در نوع خود جالب است. در ادامه به برخی از این نکات اشاره می‌کنیم.

تکته‌ای که قطعا دانستنش برای خیلی‌ها عجیب به نظر می‌رسد این است که استودیو نمی‌خواست مارلون براندو در فیلم باشد.

باورش در حال حاضر سخت است؛ چراکه تقریباً هرچیز ممکن است کسی دیگری را در نقش رئیس مافیایی مسن که حرف زدنش تاحدی نامفهوم است، تصور کرد، اما واقعیت دارد – استودیوی پارامونت حتی هنرپیشه انگلیسی لارنس اولیویه را پیشنهاد داده بود. در نهایت کارگردان درباره بازی یکی از براندو تست بازی گرفت که استودیو را تحت تأثیر قرار داد و وارد فیلم شد.

موضوع جالب بعدی درباره سه‌گانه پدرخوانده اینکه آل پاچینو اولین انتخاب برای بازی نقش مایکل کورلونه نبود. شخصیت برتضاد معروف این بازیگر معروف سبک متداکتینگ تبدیل به ستون فقرات این سه‌گانه شد، اما پارامونت بازیگر نقش اولی همچون ابرت ردفور، جک نیکلسون، داستین هافمن، یا وارن بتی را برای این نقش می‌خواست. جیمز کان و همچنین مارتین شین هم برای این نقش کاندید شدند.

شاید جالب باشد بدانید. دیالوگ «سلحه رو بذار باشه، شیرینی رو بردار» در فیلم بداهه بود. بر اساس فیلمنامه، کلمنزای ریچارد کاستلتانو باید به آدمکشی که یک خبرچین را از میان برداشته بود، می‌گفت «سلحه رو بذار باشه»، او «شیرینی رو بردار» را فوَق لعاده هوشمندانه در ادامه بداهه‌گویی کرد و یک دیالوگ افسانه‌ای زاده شد.

صحنه هراس‌انگیزی در پدرخوانده نسخه‌اول وجود دارد که در آن کورلونه سر سرب مورد علاقه یک تهیه‌کننده سینما را برایش می‌فرستد، آن هم نه

چه کتاب‌های دفاع مقدسی

با طرح گرت ترجمه شدند؟

از ابتدای شکل‌گیری دبیرخانه گرت در مجموع هفت عنوان کتاب دفاع مقدسی در سه کشور لبنان، ترکیه و سوریه در قالب طرح گرت ترجمه و منتشر شده است. طرح «گرت» یا طرح «حمایت از ترجمه و انتشار کتاب ایران در بازارهای جهانی» یکی از اقدامات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است که با رویکرد توسعه فرهنگ و ادبیات ایران در جهان در معاونت امور فرهنگی پیگیری می‌شود. از اهداف اصلی اجرای این طرح، ایجاد بازار برای کتاب ایرانی یا تقویت آن در کشورهایی است که پیش‌تر آثار نویسندگان ایرانی جایگاهی پیدا کرده بودند. در این راستا دبیرخانه گرت در سال گذشته ۴۲ هزار و ۳۰۰ پورو برای حمایت از ترجمه و نشر پدیدآورندگان ایران در کشورهای مختلف بوجه اختصاص داده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد از ابتدای تشکیل دبیرخانه طرح گرت در معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در سال ۱۳۹۴، در حوزه ادبیات دفاع مقدس هفت عنوان کتاب به زبان‌های مختلف ترجمه و منتشر شده است.

کتاب‌های «برف سرخ» نوشته سیدحسین مرتضوی کلباسی، «یادت باشد» به قلم محمدرسول ملاحسنی، «پشت سنگر موج» نوشته قاسم باحسینی به زبان عربی در کشور لبنان ترجمه شده‌اند. این کتاب‌ها در مجموع، مشمول ۲هزار و ۴۰۰ پورو حمایت شده‌اند.

به ناشر خارجی دیگر این فهرست از کشور ترکیه هستند که کتاب‌های «هرس» نوشته نسیم مرعشی، «ذختر شینا» به قلم بهمناز ضرابی زاده و «ترکش لغزنده» اثر آیت دولت‌شاه را پسندیده‌اند. ناشران ترکیه‌ای برای ترجمه و انتشار این کتاب‌ها در مجموع مشمول حمایت ۲هزار و ۷۰۰ پورویی طرح گرت شده‌اند. آخرین کتاب این فهرست هم به عنوان «تاهید» نوشته شه‌ریار زمانی اختصاص یافت که با حمایت هزار پورویی در روسیه منتشر شده است.

به‌نظر می‌رسد با وجود اهمیت موضوع دفاع مقدس و انتشار آثار دفاع‌مقدسی در جهان، تخصص حمایت گرت از تنها هفت عنوان کتاب دفاع مقدسی طی پنج سال، رقم پایینی باشد. البته در این زمینه، انتقاد اصلی متوجه دبیرخانه گرت نیست؛ چراکه مسئولان این دبیرخانه تنها به درخواست‌های ثبت شده برای نشر آثار خارجی که متقاضی ترجمه و انتشار آثار ایرانی هستند، رسیدگی می‌کنند و بایین بودن حجم درخواست‌ها، مسئله‌ای است که سایر نهاد‌های مرتبط در حوزه فرهنگ در قبال آن مسئولیت دارند. علاوه بر این آمارهای دبیرخانه گرت، نشان می‌دهد فقط سه کشور طی این سال‌ها مشتری کتاب‌های ادبیات دفاع‌مقدس بوده‌اند که این محدودیت نیز قابل بررسی است.

جمهوری اسلامی ایران در بیش از ۶۳ کشور خارجی رایزن فرهنگی دارد که به‌معنای وجود ظرفیت قابل توجه برای معرفی ادبیات دفاع‌مقدس است. تقویت تعامل بین رایزن‌های فرهنگی از دیگر خانه گرت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی براساس یک برنامه‌ریزی طولانی‌مدت می‌تواند زمینه‌ساز آشنایی ناشران خارجی با جریان نشر دفاع‌مقدس در کشور باشد.

به‌نظر می‌رسد تعامل مستمر بین رایزن‌های فرهنگی کشور با ناشران خارجی علاقه‌مند به ادبیات دفاع‌مقدس می‌تواند زمینه‌های تجدی‌جلب آثار پدیدآورندگان ایرانی را ایجاد کند. علاوه بر این، رایزن‌ها به‌دلیل حضور طولانی‌مدت در دیگر کشورها در ک بهتری نسبت به وضعیت بازار کتاب و سلیقه و ذائقه مخاطب آنها کشور دارند. آشنایی با بازار کشورهای دیگر امکان قابل توجهی را در اختیار مسئولان دبیرخانه طرح گرت قرار می‌دهد تا براساس چشم‌انداز دقیق تر حمایت‌های هدفمندتری داشته باشند.

مسئله بعدی، حضور در نمایشگاه‌های بین‌المللی کتاب است. ایران هر ساله در برخی نمایشگاه‌های بین‌المللی ازجمله پکن، فرانکفورت، مسکو، افغانستان و دیگر کشورها شرکت می‌کند. ایجاد میز گرت در این رویدادها، ظرفیت قابل توجهی را برای تعامل بین ناشران خارجی و ایرانی ایجاد کرده است. از سوی دیگر، ناشران و تشکل‌های مربوط به نشر آثار دفاع‌مقدس نیز در این رویدادها حضور قابل توجهی داشته‌اند. با این اوصاف، به نظر می‌رسد با تقویت حضور و مشارکت با جهان نشر و فراتر رفتن از برخی رویه‌های معمول و شاید حادقلی، می‌تواند نتایج بهتری را به همراه داشته باشد.

مسئله دیگر، افزایش تعداد و مبلغ حمایت‌ها در طرح گرت است. به هر حال افزایش مبالغ اگرچه ملاحظاتی را می‌طلبد، اما می‌تواند در تشویق ناشران خارجی به ترجمه و انتشار آثار ایرانی مؤثر باشد. لازم به یادآوری است که ایوب دهقانکار، مدیرعامل مؤسسه خانه کتاب و ادبیات ایران اخیراً در گفت‌وگو با ایمن، نسبت به این نکته اعلام آامادگی کرد و گفت: «آمادگی داریم به‌عنوان یک بسته حمایتی، یک گرت ویژه به تمام ناشران، مترجمان و نویسندگانی که در حوزه دفاع‌مقدس قلم می‌زنند و فعالیت دارند، اختصاص دهیم.»

جمع این موارد می‌تواند شرایط ترجمه و انتشار آثار ایرانی را در سایر کشور‌های جهان ارتقا دهد. البته نباید از ذکر این نکته نیز غافل ماند که مطابق با اطلاعات خانه کتاب و ادبیات ایران، از سال ۱۳۶۸ تاکنون، ۵۱ عنوان کتاب دفاع‌مقدسی به زبان‌های خارجی ترجمه و منتشر شده است.